

Arthouse en James Bond in de Kinkerbuurt

Vanaf donderdag heeft Amsterdam er een nieuwe bioscoop bij: De Filmhallen. Meer dan achthonderd nieuwe stoelen in een toch al volle markt.

tekst MARK MOORMAN
foto's MATS VAN SOOLINGEN

Is dat even goed nieuws! Open je komende week je nieuwe negen zalen tellende bioscoop De Filmhallen in Amsterdam-West, blijkt *Boyhood* van Richard Linklater de grootste filmhuisshit sinds *Intouchables* te zijn.

Maar Alex Rutten (54), directeur van The Movies, café Schiller en nu dus ook van De Filmhallen, heeft nooit getwijfeld aan de filmhonger van de Amsterdammer. "Als we hier de aantallen van The Movies halen, zitten we goed." En The Movies trekt zo'n 200.000 bezoekers per jaar.

Weet die Amsterdammer, toch al zo cultureel verwend, de weg naar de oude tramremise in de Kinkerbuurt te vinden? Je kunt wel zeggen dat het tien minuten fietsen van het Leidseplein is, maar dat is makelaarstaal; en die tien minuten kan in het centrum van de stad zo maar eens een hele expeditie lijken.

Rutten brengt veel ervaring mee als horeca- en cultureel ondernemer,

maar er zijn een paar zaken die hij niet zelf kan sturen in dit grootste project in zijn loopbaan. Bijvoorbeeld: het adres. Wie kent die straat? En: hoe kom je daar?

We staan in de Tollensstraat, bij de oudere Amsterdammers vooral bekend als de straat van de tramremise, zijstraatje van de Kinkerstraat. Aan de ene zijde wordt de Tollensstraat begrensd door een groot woonblok in aanbouw. "Dat is het nadeel van de gefaseerde opening," zegt Rutten – hij spreekt het woord 'gefaseerd' uit als iets wat hem serieus dwars zit.

Vanaf de Tollensstraat in aanbouw zal de bezoeker links door de hoge deuren van de nieuwe passage gaan, de nieuwe bibliotheek passeren en halverwege, aan de rechterzijde, de openstaande deuren van De Filmhallen aantreffen. Dat is Hannie Dankbaarpassage 12.

Hannie Dankbaar ja, genoemd naar de in 2007 overleden stadsdeelvoorzitter van Oud-West. Kijk, Haarlem-

merdijk 161, waar The Movies ligt, dát

is een adres. Dat hoeft je geen Amsterdammer uit te leggen.

Het is drie weken voor de opening en de ene deadline na de andere komt en gaat. Vandaag komen er enorme rollen tapijt binnen. Een deel van de stoelen uit Spanje is al in de zalen gemonteerd, een ander deel ligt in de gang te wachten. "We gaan hoe dan ook op 4 september draaien, met de zalen die dan klaar zijn." De *slow* opening wordt nog iets slower door onverwachte tegenslag.

Op maandag 28 juli viel er in Amsterdam in een paar uur tijd meer regen dan normaal in een paar weken. Vanaf het Bellamyplein stroomde het water zaal 7 binnen, waar net een vloer was gestort.

Zaal 7 is de beoogde Parisienzaal, waar het art-deco-interieur van de legendarische Cinema Parisien van Jean Desmet uit 1910 – sinds de sluiting van het Vondelparkpaviljoen in depot bij filmmuseum Eye – zal worden ingebouwd. De vloer moet er weer uit en de Parisienzaal laat nog

even op zich wachten. Maar als die eenmaal open is zal die worden geprogrammeerd door Eye, dat dan naast de vier zalen in Noord een dependance in West heeft.

"We wilden er geen filmfabriek van maken, waar je een stel zwarte dozen in bouwt," zegt Rutten. "Met architect André van Stigt hebben we besloten dat we het gebouw wilden laten zien." Dat betekent een 65 meter lange foyer met een fraaie bakstenen muur en onorthodoxe bioscoopzalen, waar de oorspronkelijke dakspanten en staanders uit 1902 zichtbaar zijn en het daglicht door de dakramen naar binnen schijnt. "Misschien kunnen we bij heldere hemel 's avonds de verduistering open laten, zodat je onder de sterren kunt kijken."

'Halen we de aantallen van The Movies, dan zitten we goed'

doxe bioscoopzalen, waar de oorspronkelijke dakspanten en staanders uit 1902 zichtbaar zijn en het daglicht door de dakramen naar binnen schijnt. "Misschien kunnen we bij heldere hemel 's avonds de verduistering open laten, zodat je onder de sterren kunt kijken."

De lampen in het complex zijn kopieën van de oorspronkelijke lampen uit de remise. En dat moet een 'totaal andere uitstraling' opleveren dan bij The Movies, met zijn 'vijf aan elkaar geknoopte pandjes'. De Filmhallen gaat voor 'grootstedelijk' en 'industriële' en wil tegelijk de bioscoop voor West worden.

Michelle Creemers programmeert Cinecenter, een bioscoop bij het Leidseplein, op de bekende tien minuten fietsen van De Filmhallen. "We gaan het zien," zegt ze. "We waren aanvankelijk ook huiverig voor de heropening van Pathé City met een programmering die meer richting arthouse zou gaan, maar dat is goed uitgepakt. Uiteindelijk trekt het meer filmfief-

hebbers naar het Leidseplein." En of De Filmhallen het gaat redden in West? "Het zijn wel heel veel stoelen, maar ik geloof dat er ruimte is voor meer: dat zie je aan het succes van de Cinevillepas."

Creemers woont in West, in De Baarsjes. "De buurt daar is enorm veranderd, maar ik geloof niet dat je mensen van de andere kant van de A10 zult trekken. Misschien moet je daar dan weer een commercieel theater neerzetten als Cinema International op het August Allebéplein, dat in 1999 werd gesloten."

Pal naast De Filmhallen zit het horecadeel van De Hallen, met een brasserie (Halte 3), een restaurant (Meat West) en een *indoor food market* onder de naam Foodhallen. Daar is plaats voor een twintigtal stands, die een Borough Marketachtige uitstraling (de bekende Londense markt aan de Theems) moeten krijgen. Rutten verwacht veel van de combinatie *food* en film, allemaal onder hetzelfde dak. Met een opening in oktober wordt ook hier zijn geduld op de proef gesteld.

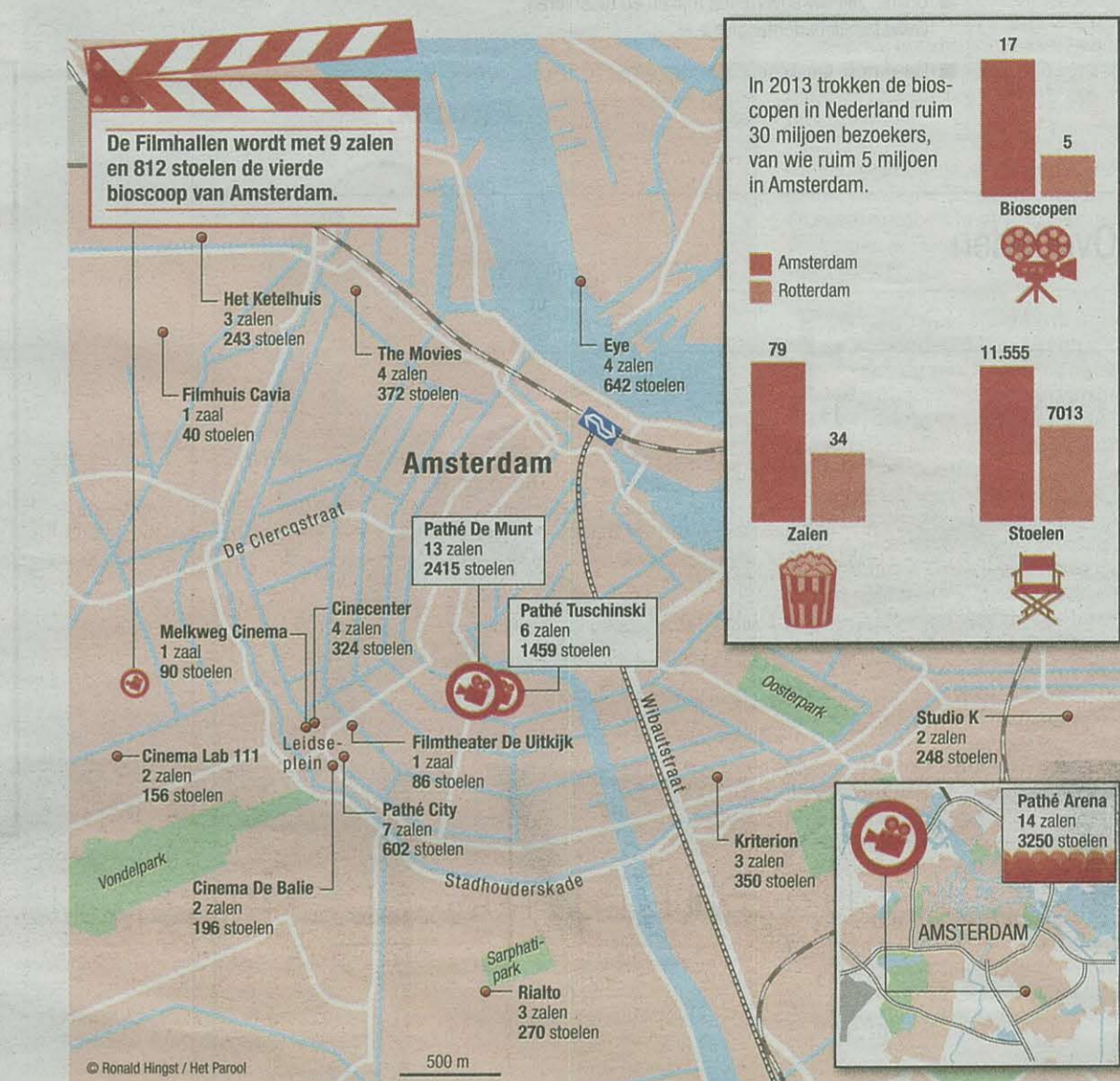
Jaren verdwenen er alleen maar bioscopen uit Amsterdam. Elke oudere Amsterdammer kan een rijtje verdwenen bioscopen opsommen dat vele malen langer is dan het huidige bioscopenbestand. Eind jaren negentig leek het avondje naar de bios een uitstervende activiteit te zijn. In 1999 trokken bioscopen in Nederland krap negentien miljoen bezoekers, van wie 2,5 miljoen in Amsterdam. In 2013 is dat cijfer onder invloed van de nieuwe multiplexbioscopen gestegen naar 30,8 miljoen. Die stijging werd mede veroorzaakt door de sterke groei van het aantal bioscoopstoelen in Nederland.

De groei gaat dwars tegen de technologische ontwikkeling in die het thuis kijken steeds makkelijker maakt – kennelijk staat de Netflix-ervaring de gang naar een donkere zaal en een groot doek niet in de weg. Hoewel het concern Pathé wel zo'n beetje klaar is in en om Amsterdam.

"En de programmering hoeft niet blijft het aantal stoelen in de stad groeien. Studio K begon in Oost, in 2012 ging Eye in Noord open met vier state-of-the-artfilmzalen, het oude Smart Project Space op het WGT-terrein heropent als Cinema Lab 111. En dit zijn allemaal locaties buiten het centrum; de buurtbioscoop in Amsterdam is terug, maar dan als goed geoutilleerd arthouse. De groei van het aantal stoelen veroorzaakte (landelijk) wel een daling van de gemiddelde stoelbezetting.

Met De Filmhallen erbij heeft Amsterdam bioscopen op zeventien locaties, met samen 79 zalen en 11.555 stoelen. Een vergelijking: Rotterdam, tweede stad van Nederland, heeft vijf bioscopen, met 34 zalen en 7000 stoelen.

Pathé, dat met De Munt, Arena en Tuschinski de drie grootste filmtheaters in Amsterdam exploiteert, verwelkomt De Filmhallen, dat in één klap qua aantal zalen en stoelen de vierde bioscoop in de stad zal worden. Youry Bredewold van Pathé: "Er is nog steeds ondercapaciteit in de



markt, vooral in de weekenden. Daar zit zeker nog ruimte voor nieuwe zalen, waar De Filmhallen op kan inspelen." Bredewold meldt dat in het lopende filmjaar landelijk een groei van twee procent in bezoekersaantallen kan worden genoteerd, ondanks de lastige zomer en de 'WK-dip'.

"En de programmering hoeft niet meer van hetzelfde te worden. Realiseer je dat er in Frankrijk zeventien-

In de zalen zijn de dakspanten en staanders uit 1902 zichtbaar

derd films per jaar uitgaan, tegen honderd bij ons. Er gaat nog heel veel kwaliteit voorbij aan Nederland."

Alex Rutten heeft misschien zelf nog de meeste bedenkingen: niet over De Filmhallen, maar over zijn andere theater. "Ik realiseer me dat we hier ook een concurrent voor The Movies neerzetten. Er bestaat de kans op cannibalisering."

Een week voor de opening. We gaan

weer kijken en treffen Rutten op een bouwsteiger aan: hij steekt de handen uit de mouwen. De elf meter lange bar is geïnstalleerd, een timmerbedrijf is bezig lange klassieke houten banken neer te zetten. In vier zalen hangt een digitale projector in een geluidsdichte box. Die wordt vanuit een centrale ruimte aangestuurd. "De eerste zalen in Nederland zonder projectiecabine." Rutten bestelde de projectoren bij de fabrikant toen ze nog in een prototypefase verkeerden. "Dat was nog wel even spannend."

Hij hoopt 4 september zes ('misschien acht') zalen open te hebben. Kadir Selçuk, zijn partner in The Movies, gaat hier programmeren: 20 tot 25 films per week, van 'arthouse tot James Bond', vat Rutten het spectrum samen. "We plakken een heel stuk aan de film ladder." En de Parisienzaal gaat al op 23 oktober open – dat is een meevaller gebleken.

Alex Rutten wijst op een grote stationsklok die net in de foyer is opgehangen. "Oorspronkelijk uit Utrecht CS; gekocht voor 350 euro. Ik had ook het dubbele betaald. Kijk, je krijgt er geen bezoeker extra mee, maar ik weet dat ik elke keer als ik hier naar binnenloop een warm gevoel van die klok krijg."

De Filmhallen, Hannie Dankbaarpassage 12, vanaf 4/9. www.filmhallen.nl



Alex Rutten, directeur van The Movies, café Schiller en nu ook De Filmhallen.

